

## [Klub tvořivých knihovníků a jarní seminář o řemeslech \[1\]](#)

### **Autor:**

- [VOLKOVÁ BALVÍNOVÁ, Alena](#) [2]

### **Číslo:**

- [2017, ročník 26, číslo 3](#) [3]

### **Rubrika:**

- [Z odborných orgánů](#) [4]

### **Klíčová slova:**

- [řemesla](#) [5], [tvoreni](#) [6]

### **Odborná sekce:**

- [Klub tvořivých knihovníků](#) [7]

Každé jaro se snažím pro členy [Klubu tvořivých knihovníků](#) [8] SKIP uspořádat seminář, který by podpořil jejich tvořivost, přispěl ke kvalitativnímu růstu jejich tvorby a současně měl i pozitivní vliv na jejich práci v knihovně. Některé tvořivé knihovnice se podílejí na výzdobě knihovny, případně vedou i výtvarné kurzy. Téma semináře volím tak, aby přilákalo co nejvíce členů klubu včetně těch mimopražských. Letos to bylo s volbou tématu i lektora docela složité. Přislíbená lektorka z Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze odřekla. Napadlo mne obrátit se na odborníky z [Etnografického oddělení Národního muzea](#) [9], zda by pro nás byli schopni a hlavně ochotni připravit seminář seznamující s historickým vývojem tradičních uměleckých řemesel a jejich využití k tvorbě dekorativních předmětů denní potřeby, včetně jejich odrazu v literatuře. Vedoucí muzea Mgr. Jan Pohunek, Ph.D., souhlasil a ihned začal vymýšlet program semináře. Nastíněné téma semináře – řemesla – bylo velice široké a bylo nutné ho zúžit. Dohodli jsme se, že seminář bude zaměřen na historický vývoj řemesel zaměřených na práci s textilem.

Dále se mnou vše potřebné projednávala produkční oddělení Bc. Kristýna Hlavatá. Finanční zabezpečení semináře nám poskytl SKIP. Za tuto pomoc moc děkujeme, neboť bez ní by se seminář tohoto typu nikdy nemohl uskutečnit. Účastníci semináře hradili v pokladně muzea poplatek v rámci běžného vstupného.

Dne 7. června 2017 se nás před [Musaionem – Letohrádkem Kinských v Kinského zahradě v Praze 5](#) [10] sešlo třináct. Ujala se nás K. Hlavatá a po jejím kratičkém úvodu následovaly tři části hlavního programu. Jako první se konala přednáška Mgr. Viktorije Čistákové na témata zpracování přírodních vláken v pravěku, hlavně v době halštatské, ze které se dochoval dostatek archeologických nálezů tkanin. Jednalo se o dobu před používáním tkalcovského stavu, kdy se používalo např. karetkování a krosienkování. Předvedla řadu ukázek, které nechala kolovat mezi posluchači. Dále nás seznámila s metodami barvení vláken přírodními barvivy.



*Mgr. Viktorije Čiřtáková spřádá vlákna*

[11]



Ukázky vláken barvených přírodními barvivy

[12]



[13]  
*Kopřivý a len – zdroj pro vytvoření vláken*



[14]  
*Karetkované ozdobné pásy*



*Tkaní na hřebenovém stávku*

[15]



[16]

*Nejmenšího posluchače výklad zmohl*

Všichni účastníci získali poměrně rozsáhlý seznam publikací. Nechybělo upozornění na [prezentaci projektu Po nitkách do minulosti na serveru Startovač](#) [17], kde je možné se seznámit s jednotlivými technikami i se světem pravěkého textilnictví. Domnívám se, že je to bohatý zdroj informací, které lze využívat i pro návštěvníky knihoven.

Druhou část programu tvořila přednáška Ing. Aleny Samohýlové o dalších textilních technikách. Bohužel zklamaly znalosti počítačové techniky přednášející i samotná výpočetní technika a musel zasahovat i místní IT pracovník. Toto zdržení narušilo harmonogram dalšího pokračování semináře.

Přesto nám A. Samohýlová podala velice bohatý historický přehled textilních technik včetně dalších podrobností k barvení vláken, hlavně ve spojitosti s restaurováním historických gobelínů. Mnozí účastníci o cikánských tkanicích, krosienkování, zapiastkách, šité krajce, zašovských kytíčkách apod. na semináři slyšeli poprvé. V průběhu své přednášky A. Samohýlová posílala účastníkům k nahlédnutí ukázky řemeslných technik i knih a doplňovala seznam doporučené literatury.



[18]

*Ing. Alena Samohýlová s doporučovanou literaturou*





[19]

*Diamantový vzor (foto: Klára Koldová, Národní lékařská knihovna)*



[20]  
*Ukázka krosienkování*



[21]

*Učební pomůcka Hřebenový stávek od Komenia (foto: Klára Koldová, Národní lékařská knihovna)*

Třetí částí programu byla komentovaná prohlídka expozice Národopisného muzea. Vedoucí muzea J. Pohunek vtipně a zajímavě mluvil o zvycích, tradicích a způsobu života na vesnici v minulosti. K lítosti všech zúčastněných začala prohlídka muzea kvůli zdržení předchozí přednášky později. Někteří mimopražští účastníci se tak bohužel museli kvůli svým dopravním spojmům domů rozloučit dříve. Nicméně to, co viděli, je určitě velkou inspirací a lákadlem pro opětovnou návštěvu Národopisného muzea.

Velice pozitivní ohlasy účastníků na seminář mne potěšily. Moje námaha s uspořádáním tohoto semináře nebyla zbytečná. Podle ohlasů byl seminář přínosem i pro ty členy Klubu tvořivých knihovníků, kteří s textilem nikdy nepracovali a asi nikdy pracovat nebudou. Zvláště první přednáška nám umožnila nový pohled na úroveň pravěkého odívání u nás. Některé z ohlasů si můžete přečíst níže:

- **Klára Koldová, Národní lékařská knihovna:** „Sice se asi nevrhnu na historické textilní techniky, přesto byl přínos obrovský. Netušila jsem nic o úrovni pravěkého textilu a dalo mi to nový náhled na toto období. Nevěděla jsem nic o karetkových technikách a jiných technikách před tkalcovským stavem, a když uvidím nyní nějaký takový malý stávek, budu už vědět, o co jde (zrovna jsem viděla nějaké fotografie z letních táborů DDM Benešov, kde v turnusu Cesta do minulosti učili děti na takovém stávku pracovat). Dále mnohem více nyní ocením takové gobelíny, které mi předtím nic neříkaly; až když jsem viděla tu nádheru barev a jemnost techniky, pochopila jsem, proč byly tak ceněny.“

- **Jana Křehlová, Biologická knihovna Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy:** „Svůj názor na seminář bych shrnula několika slovy: velmi zajímavé, velmi podnětné, inspirující. Možnost komentované prohlídky v rámci semináře – skvělý nápad. Za mě ohromná spokojenost.“
- **Ivana Pešková, Chotoviny u Tábora:** „Seminář mne zaujal, archeoložka nezištně předala spoustu svých zkušeností, poznatků, ocenila jsem i bibliografii a hlavně rekonstrukce výrobků, které nám nechala osahat a prohlédnout. Odnesla jsem si rozšířený názor na dobu halštatskou. Paní Samohýlová totéž, cenné bylo upozornění na slovenský časopis Remeslo, umenie, dizajn. Připomenutí technik jako krosienkování, zašovské kytičky, šitá krajka. Mínus snad jen technika, ale to se stává. Na muzeum jsem už neměla čas. Přesto jsem ocenila možnost vidět budovu Musaionu i výklad vedoucího muzea.“
- **Milena Kučová, Knihovna Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy:** „Já z toho mám celkově pozitivní dojem – navzdory tomu, že to bylo v časovém skluzu. Jediné, co mi přišlo škoda, že se nás sešlo tak málo a že během prohlídky muzea spousta lidí postupně odešla, přestože se pan doktor Pohunek snažil být stručný (i když na druhou stranu chápu, že někdo pospíchal na vlak či autobus). Obě dvě přednášky pro mne byly zajímavé a inspirující, takže jsem o víkendu neváhala a zkusila zrovna krosienkování, o kterém jsem předtím nikdy neslyšela (ostatně stejně jako o karetkách). Bylo zajímavé poznat člověka, který ověřuje postupy výroby předmětů nalezených při archeologických vykopávkách. Zaujaly mě hlavně metody přírodního barvení – i když jsem se o tuto techniku zajímala už dříve v jiných souvislostech, ocenila jsem přímé zkušenosti a poznatky o účinnosti jednotlivých rostlin na konkrétní materiály (a opět – o některých barvicích rostlinách jsem slyšela poprvé). Kromě krosienkování mi druhá přednáška připomněla mé dávné pokusy s různými tkalcovskými technikami, takže jsem se rozhodla to opět vyzkoušet. Co se týká muzea, opravdu bylo na co se dívat (hlavně ty kroje), ale s komentářem mi to přišlo daleko lepší a smysluplnější (sám by to člověk prošel za pár minut). Do budoucna bych se podobným akcím nebránila. Mohlo by to být zaměřeno zase na jiné techniky či konkrétní řemesla. Dneska se sice dají na internetu nalézt různé návody na tvoření čehokoli, ale tady mi přišlo dobré to, že to bylo podáno v kontextu s tou archeologií a tradicí uměleckých řemesel v konkrétních regionech a navíc pak doplněné ukázkou různých předmětů a výrobků v expozici muzea.“
- **Olga Lejčková, Psáry:** „Mgr. Viktorija Čiřťakova – velmi zajímavý a fundovaný výklad, dobře připravený a doplněný ukázkami k jednotlivým technikám zpracování přírodních vláken a vlny. Nejvíce mne zaujalo karetkování. Ing. Alena Samohýlová – k tématu má určitě dobré znalosti, ale bohužel špatná technická příprava a neznalost práce s PC komplikovaly a zpomalovaly výklad. Jan Pohunek, Ph.D. – vtipně a zajímavě mluvil o zvycích, tradicích a způsobu života na vesnici v minulosti.“

*Autorkou fotografií (s výjimkou dvou snímků, u nichž je uvedeno jiné autorství) je Alena Volková Balvínová.*

**URL zdroje:** <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-3/klub-tvorivych-knihovniku-jarni-seminar-o>

## Odkazy

[1] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-3/klub-tvorivych-knihovniku-jarni-seminar-o>

[2] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/volkova-balvinova-alena>

[3] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-3>

- [4] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/rubriky/z-odbornych-organu>
- [5] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/remesla>
- [6] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/tvoreni>
- [7] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/odborne-sekce/klub-tvorivych-knihovniku>
- [8] <http://www.skipcr.cz/odborne-organy/klub-tvorivych-knihovniku>
- [9] <http://www.nm.cz/Historicke-muzeum/Oddeleni-HM/Etnograficke-oddeleni/>
- [10] <http://www.nm.cz/Hlavni-strana/Navstivte-nas/Narodopisne-muzeum-Narodniho-muzea.html>
- [11] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/213/volkova8.jpg>
- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/213/volkova1.jpg>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/213/volkova2.jpg>
- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/213/volkova3.jpg>
- [15] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/213/volkova4.jpg>
- [16] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/213/volkova6.jpg>
- [17] <http://www.startovac.cz/projekty/po-nitkach-do-minulosti>
- [18] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/213/volkova5.jpg>
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/213/volkova10.jpg>
- [20] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/213/volkova7.jpg>
- [21] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/213/volkova9.jpg>